

‘Onverwacht obstakel. Kom svp niet voor dertigste. Anna.’

De hele reis van Charing Cross naar Dover had de trein deze woorden van het telegram in George Darrows oren gehamerd en de doodgewone lettergrepen in alle ironische toonaarden laten weerklinken. Hij had ze laten ratelen als musketvuur, had ze stuk voor stuk traag en ijzig in zijn hersenen laten druppelen of had ze geschud, geworpen en herschikt als de dobbelstenen in een of ander spelletje van de goden der venijn. En nu hij bij de pier zijn coupé uitstapte en het door de wind geteisterde perron met daarachter de woeste zee in ogenschouw nam, leken ze hem vanuit de schuimkoppen op de golven te bespringen en met een verse vlaag van hoon te prikken en verblinden.

‘Onverwacht obstakel. Kom svp niet voor dertigste. Anna.’

Ze had hem op het allerlaatste moment afgeschreven, voor de tweede keer nog wel. Ze had hem afgeschreven, in al haar aimabele redelijkheid en vanwege een van haar gebruikelijke ‘goede’ redenen, want hij was er zeker van dat deze reden, zoals die eerdere reden (het bezoek van de weduwe van de oom van haar echtgenoot), een ‘goede’ zou zijn! Het was echter juist die zekerheid die hem verkilde. Het feit dat ze hun situatie zo redelijk benaderde, wierp een ironisch licht op het idee dat ze hem met enige buitengewone warmte had begroet nadat ze elkaar twaalf jaar niet hadden gezien.

Ze hadden elkaar hervonden bij een diner in de Amerikaanse ambassade in Londen, zo’n drie maanden geleden, en toen haar blik op hem viel, had haar glimlach haar gesierd als een op haar rouwjapon gespelde, rode roos. Nog voelde hij zijn hart bonzen van verrassing toen hij tussen de stereotiepe

gezichten van de dinergasten in het Londense seizoen op haar onverwachte gezicht was gestuit, met de donkere ogen en het donkere, met een haarband opgebonden haar; ogen waarin hij elke minieme ronding en schaduw had herkend, net zoals hij de details van een kamer waarin hij als kind had gespeeld zich een half leven later nog zou hebben herinnerd. En hij had zich verbeeld dat net zoals zij – zo tener, afgezonderd en anders – er voor hem was uitgesprongen in de met pluimen en sterren getooide menigte, hij zich ook voor haar scherp had afgetekend zodra hun blikken elkaar kruisten. Dit alles en meer had haar glimlach uitgedrukt, niet slechts ‘ik herinner het me’, maar ‘ik herinner me precies wat jij je herinnert’, en haar blik had, bijna alsof haar geheugen het zijne had opgefrist, hun herwonnen moment zijn heldere ochtendlicht teruggegeven. Toen hun geplaagde ambassadeursvrouw hen – na de uitroep: ‘O, u kent mevrouw Leath? Dat is voortreffelijk, want generaal Farnham heeft me in de steek gelaten’ – met een wuif aan elkaar had gekoppeld voor hun entree in de eetzaal, had Darrow zonder enige twijfel een lichte druk van de arm op de zijne gevoeld, een druk die subtiel, maar onmiskenbaar, haar opmerking had benadrukt: ‘Is het geen wonder? In Londen, in het seizoen, in deze massa?’

Te subtiel, voor de meeste vrouwen, maar het was een blijk van mevrouw Leaths klasse dat elke beweging, elke lettergreep, bij haar van betekenis was. Zelfs in vroeger tijden, toen ze een aandachtige jongedame met ernstige ogen was, hadden haar lichte aanrakingen hun uitwerking zelden gemist, en bij hun hernieuwde ontmoeting had Darrow onmiddellijk aangevoeld dat ze een nog veel fijner en preciezer instrument van expressie was geworden.

Hun avond samen had dit gevoel alleen maar bevestigd. Ze had verlegen, maar openhartig gesproken over hoe het haar was vergaan in de jaren dat ze elkaar merkwaardig genoeg nooit tegen het lijf waren gelopen. Ze had hem verteld over

haar huwelijk met Fraser Leath en over haar daaropvolgende leven in Frankrijk, het land waar de moeder van haar echtgenoot, die in Leaths kinderjaren weduwe was geworden, met de Marquis de Chantelle was hertrouwd, en waar, deels ten gevolge van deze tweede verbintenis, de zoon zich permanent had gevestigd. Ook had ze, stralend van liefde, over haar nu negenjarige dochttertje Effie gesproken, en met zo mogelijk evenveel genegenheid over Owen Leath, de charmante, schrandere, jonge stiefzoon die na het overlijden van haar man aan haar hoede was toevertrouwd.

Een kruier botste tegen zijn reistassen op en het drong tot Darrow door dat hij nog steeds op het perron stond en dat hij, net zo passief en log als zijn bagage, de doorgang verhinderde.

‘Steekt u over, meneer?’

Stak hij over? Hij wist het oprecht niet, maar bij gebrek aan dwingender beweegredenen volgde hij de kruier naar de bagagewagon, pikte zijn eigendommen eruit en stevende er vervolgens over de kruiplank achteraan. Terwijl de felle wind hem van opzij bestookte en een doorzichtige muur tegen zijn krachtsinspanningen optrok, trof hem opnieuw de vernedering van zijn situatie.

‘Gemeen weertje om over te steken, meneer,’ riep de kruier hem over zijn schouder toe toen ze zich een weg baanden over het smalle pad naar de pier. Een gemeen weertje, zeg dat wel, maar gelukkig had Darrow, zoals de zaken er nu voor stonden, geen enkele reden om de oversteek te wagen.

Terwijl hij in het kielzog van zijn bagage voortploeterde, dwaalden zijn gedachten weer naar bekend terrein. Hij had de man die Anna Summers boven hem had verkozen een paar keer ontmoet, en sinds hij haar opnieuw was tegengekomen, had hij in gedachten een beeld proberen te vormen van haar gehuwde leven. Haar echtgenoot had hem getroffen als het prototype van een Amerikaan van wie men zich afvraagt of hij

in Europa woont om aan kunst te doen, of aan kunst doet als voorwendsel om in Europa te wonen. Meneer Leath aquarelleerde, maar hij beoefende zijn kunst op een heimelijke, bijna clandestiene wijze, met de minachting van een man van de wereld voor alles wat grensde aan handenarbeid, terwijl hij zich tegelijkertijd in alle openheid en met een dodelijke ernst wijdde aan het verzamelen van geëmailleerde snuifdoosjes. Hij was een verzorgd geklede, blonde man met het waardige voorkomen van iemand met een recht postuur, een smalle neus en een gezicht dat van nature een lichte afschuw uitdrukte. En wie kon hem ongelijk geven in een wereld waarin authentieke snuifdozen met de dag lastiger te vinden waren en de markt met flagrante vervalsingen werd overspoeld?

Darrow had zich vaak afgevraagd welke gevoelens van verbondenheid er tussen meneer Leath en zijn vrouw hadden kunnen bestaan. Waarschijnlijk geen enkele, luidde zijn conclusie nu. Uit de woorden van mevrouw Leath sprak op geen enkele wijze dat ze in haar keuze voor meneer Leath was teleurgesteld, maar juist haar terughoudendheid verried haar. Ze sprak over hem met een soort onpersoonlijke ernst, alsof hij een personage in een roman was geweest of een historische figuur, en wat ze zei, klonk ingestudeerd en ietwat sleets van herhaling. Dit versterkte in grote mate Darrows impressie dat zijn ontmoeting met haar de tussenliggende jaren had uitgewist. Zij die altijd zo ongrijpbaar en ontoegankelijk was geweest, was ineens mededeelzaam en hartelijk geworden, had de deuren naar haar verleden geopend en had het stilzwijgend aan hem overgelaten om zijn eigen conclusies te trekken. Zo kwam het dat hij afscheid van haar had genomen met het gevoel dat hij een uitverkoren en bevoorrecht mens was, aan wie zij iets kostbaars had toevertrouwd. Wat ze hem had geschonken, was haar vreugde over hun ontmoeting, en ze had hem die vrijmoedigheid in handen gegeven om ermee te

doen wat hij wilde. Juist de vrijmoedigheid van het gebaar verdubbelde de schoonheid van het geschenk.

Hun volgende ontmoeting had die impressie nog bestendigd en verdiept. Een paar dagen later waren ze elkaar opnieuw tegengekomen, ditmaal in een oud landhuis vol met boeken en schilderijen in het lieflijke, Zuid-Engelse landschap. De aanwezigheid van een groot gezelschap, dat zich telkens in los-vaste groepjes over het landgoed verspreidde, had het paar nog verder geïsoleerd en hun een dieper gevoel van verbondenheid gegund (zo kwam het de jongeman tenminste voor), en hun dagen daar waren als een muzikale prelude geweest, waarin de zacht fluisterende instrumenten klinken als de voorbode van aanzwellende golven van geluid.

Mevrouw Leath was bij deze gelegenheid niet minder hartelijk geweest dan eerst, maar ze had hem wel op het hart weten te drukken dat de gebeurtenis die onvermijdelijk in aantocht was, niet te vroeg moest komen. Het was niet zo dat hij enige aarzeling over de kwestie bij haar bespeurde, maar eerder dat ze geen stadium in het geleidelijk wederopbloeien van hun liefde scheen te willen missen.

Darrow vond het niet erg om te wachten als zij dat wenste. Hij herinnerde zich die ene keer in Amerika dat hij, toen zij een jongedame was en hij in het landhuis van haar familie logeerde, haar niet thuis had getroffen en haar op aanwijzing van haar moeder in de tuin was gaan zoeken. Daar bleek ze niet te zijn, maar toen had hij haar achter de tuin over een lang, lommerrijk pad zien naderen. Zonder haar pas te versnellen, had ze hem glimlachend te kennen gegeven om te wachten. Geheel in de ban van het spel van licht en schaduw waarin ze zich voortbewoog en van de aangename aanblik van haar langzame nadering, had hij aan haar wens gehoor gegeven door te blijven staan. Evenzo scheen ze nu door de jaren heen op hem af te lopen, bestreken door licht en scha-

duw van afwisselend oude herinneringen en nieuwe hoop, en met elke stap uitzicht biedend op een nieuwe gratie. Ze weifelde niet en wendde zich niet af, hij wist dat ze recht afstevende op de plek waar hij stond, maar iets in haar ogen zei: wacht, en opnieuw gaf hij gehoor door te wachten.

Op de vierde dag haalde een onverwachte gebeurtenis een streep door zijn vooruitzichten. Naar de stad geroepen vanwege de aankomst in Engeland van haar schoonmoeder, vertrok mevrouw Leath zonder Darrow de kans te hebben gegeven waarop hij had gerekend, en hij maakte zichzelf uit voor slome duikelaar. Desondanks werd zijn teleurstelling getemperd door de zekerheid dat hij haar nog zou spreken voordat ze naar Frankrijk afreisde en inderdaad zagen ze elkaar weer in Londen. Daar was de sfeer echter met de omstandigheden veranderd. Hij wilde niet beweren dat ze hem ontweek of zelfs dat ze een greintje minder blij was om hem te zien, maar ze werd in beslag genomen door familieverplichtingen waaraan ze zich, naar zijn smaak, wel erg gewillig overgaf.

De Marquise de Chantelle, zo merkte Darrow al gauw, bezat dezelfde bedaarde ontzagwekkendheid als wijlen meneer Leath, een soort halsstarrige bescheidenheid waar niemand in haar omgeving tegenop kon. Wellicht was het de schaduw die de persoonlijkheid van deze dame wierp – alomtegenwoordig zelfs als ze tijdelijk van het toneel was verdwenen – die mevrouw Leath intimideerde en de mond snoerde. Daarbij maakte mevrouw Leath zich zorgen om haar stiefzoon, die niet lang na het behalen van zijn bul aan Harvard van een stormachtige liefdesaffaire was gered, maar uiteindelijk, na enkele maanden van sombere omzwervingen, de raad van zijn stiefmoeder ter harte had genomen om zijn studie met een aanvullend jaar aan de universiteit van Oxford te verlengen. Mevrouw Leath zocht hem daar tweemaal op en haar resterende dagen stonden bol van de familieverplichtingen, zoals de jacht naar, in haar eigen woorden, ‘jurken

en gouvernantes' voor haar in Frankrijk achtergebleven dochtertje, terwijl ze de overige uren moest wijden aan lange winkeltochten met haar schoonmoeder. Toch had Darrow tijdens de korte perioden waarin ze aan haar plichten kon ontsnappen het gevoel gekregen dat ze zich in verzekerde bewaring van zijn liefde bevond, in afwachting van een moment dat onvermijdelijk zou aanbreken. Bovendien hadden ze op de laatste avond in het theater, geflankeerd door de overschaduwende Marquise en de nietsvermoedende Owen, een nagenoeg beslissend gesprek gehad.

Maar nu hoorde Darrow in de om zijn oren ratelende wind telkens de spottende echo van haar bericht: 'Onverwacht obstakel.' Hij wist dat in een bestaan als dat van mevrouw Leath, dat tegelijkertijd zo ordelijk en zo openbaar was, de kleinste complicatie de omvang van een 'obstakel' kon aannemen. Niettemin, zelfs wanneer hij, zo onpartijdig als zijn gemoedstoestand hem toestond, in aanmerking nam dat ze, met haar schoonmoeder continu en haar stiefzoon bij tussenpozen onder haar dak, veroordeeld was tot wel honderd kleine aanpassingen die de vrijheid van het weduwschap normaal gesproken vreemd waren, dan nog kon hij niet nalaten te denken dat juist de vindingrijkheid die dergelijke omstandigheden kweekten haar hadden kunnen helpen een manier te vinden om zich eraan te onttrekken. Nee, haar 'reden', hoe die ook luidde, kon in dit geval niets anders dan een voorwendsel zijn, behalve als hij neigde naar het minder vleierende alternatief dat elke reden goed genoeg was om zijn komst uit te stellen! Als hij haar uitnodiging juist had geïnterpreteerd, zou ze zich toch zeker niet voor de tweede keer binnen luttele weken zo gedwee hebben neergelegd bij de verstoring van hun plannen, een verstoring die – zijn werkverplichtingen in aanmerking genomen – voor zover zij wist erin kon resulteren dat hij haar pas maanden later weer zou kunnen opzoeken.

‘Kom svp niet voor dertigste.’ De dertigste, en vandaag was het de vijftiende! Ze had deze twee weken teruggeduwd in zijn handen alsof hij een lanterfanter was die zich niet om data hoefde te bekommeren, in plaats van een drukbezette, jonge diplomaat, die zich een weg had moeten hakken door een dicht woud van afspraken om op haar verzoek te kunnen ingaan! ‘Kom svp niet voor dertigste.’ Verder niets. Geen spoor van excuus of spijt, niet eens het conventionele ‘brief volgt’, waarmee dergelijke klappen doorgaans werden verzacht. Ze wilde hem niet en had hem dit op de bondigste manier te verstaan gegeven. Zelfs in zijn prilste wanhoop was het hem meteen opgevallen dat ze haar uitstel niet met een leugentje had omkleed. Ze geloofde duidelijk niet in zachte heelmeesters!

Hij dacht bij zichzelf: als ik haar ten huwelijk had gevraagd, zou ze me op dezelfde toon hebben afgewezen. Godzijdank heb ik dat niet gedaan!

Deze overwegingen, die hem elke meter van zijn reis vanuit Londen hadden vergezeld, bereikten een ironisch hoogtepunt toen hij op de pier in de drukte belandde. Wat zijn gevoelens ook niet milder stemde, was de gedachte dat hij nu, aan het wrede slot van deze stormachtige meidag, bij de open haard van zijn club had kunnen zitten in plaats van te staan rillen in de klamme mensenmeute op de pier, als zij iets verder vooruit had gedacht. Hij erkende het aloude recht van de vrouw op grillige besluiten, maar ze had hem ten minste van die van haar op de hoogte kunnen stellen door rechtstreeks naar zijn appartement te telegraferen. Ondanks hun briefwisseling had ze klaarblijkelijk zijn adres nooit opgemerkt, zodat een bode van de ambassade zich halsoverkop naar het station had moeten spoeden om haar telegram op het nippertje in zijn coupé te werpen toen de trein zich al in beweging had gezet.

Ja, hij had haar voldoende mogelijkheid geboden om te achterhalen waar hij woonde, en dit bescheiden bewijs van

haar onverschilligheid werd, terwijl hij zich een weg door de menigte baande, het hoofdbestanddeel van zijn grief jegens haar; en zijn hoon voor zichzelf. Halverwege de pier verergerde de por van een paraplu zijn wrevel door hem ervan bewust te maken dat het regende. Onmiddellijk werd de smalle strook een strijdperk van stekende, kantelende en parerende koepels. Met de regen nam ook de wind toe, en de geplaagde stakkers die aan deze dubbele aanval werden blootgesteld, koelden de wraak die ze niet op de elementen konden nemen, op hun burens.

Darrow, die dankzij zijn gezonde levenslust doorgaans een goede reiziger was, verdraagzaam ten aanzien van menselijke samenklontering, merkte dat deze ongewenste contacten hem om onduidelijke redenen razend maakten. Het leek wel alsof alle mensen om hem heen hem de maat hadden genomen en zijn lot kenden, alsof ze minachtend tegen hem aan duwden en drongen omdat hij een onbeduidend ding was geworden. Ze wil je niet, ze wil je niet, ze wil je niet, leken hun paraplu's en ellebogen te zeggen.

Nadat het telegram door zijn raam in zijn coupé was geworpen, had hij zich dierst voorgenomen: ik keer hoe dan ook niet om. Alsof het de afzender een of ander wreed genoegen zou doen als hij op zijn schreden terugkeerde in plaats van door te reizen naar Parijs! Inmiddels zag hij de dwaasheid van zijn voornemen in en prees zich gelukkig dat hij zich niet voor niets op de woeste baren buiten de haven hoefde te wagen.

Vanuit deze gedachte zocht hij om zich heen naar zijn kruiers, maar de aaneengesloten, druipende paraplu's maakten elk contact onmogelijk en toen hij merkte dat hij de man uit het oog was verloren, ploeterde hij terug naar het perron. Toen hij daar aankwam, trof een neerkomende paraplu hem op zijn sleutelbeen, en een tel later klapte de paraplu, gekanteld door de wind, binnenstebuiten en schoot als een vlieger omhoog, in het verlengde van een machteloze vrouwenarm.

Darrow greep de paraplu beet, duwde zijn omgekeerde ribben omlaag en keek in het gezicht dat de paraplu onthulde.

‘Wacht even,’ zei hij, ‘u moet hier niet blijven.’

Hij was nog niet uitgesproken of de menigte stuwde de eigenaresse van de paraplu onverwacht in zijn richting. Darrow hield haar met gestrekte armen overeind, en haar evenwicht hervindend, riep ze uit: ‘O, nee toch! Hij is aan flarden!’

Haar opgeheven gezicht, fris en blozend in de stromende regen, wekte in hem een vermoeden dat hij het eerder had gezien in een ver verleden en in vagelijk onprettige omstandigheden, maar dit was geen geschikt moment om dergelijke ingevingen na te pluizen en bovendien was het gezicht in kwestie duidelijk op zijn eigen merites al het bestuderen waard.

De jongedame bij wie het gezicht hoorde, had haar tas en pakketjes op de grond moeten zetten om de gehavende paraplu niet los te laten. ‘Ik heb hem gisteren in het warenhuis gekocht, maar... nee, hij is niet meer te redden!’ treurde ze.

Darrow glimlachte om haar hevige ontsteltenis. Het was voer voor moralisten dat de menselijke natuur zich, terwijl catastrofes als de zijne zich voltrokken, nog steeds druk maakte over rampspoed van microscopische aard!

‘Hier hebt u de mijne, als u wilt!’ riep hij door de brullende stormwind heen.

Vanwege dit aanbod bekeek de jongedame hem aandachtiger. ‘Ach, meneer Darrow, u bent het!’ riep ze uit, en vervolgens, stralend van herkenning: ‘O, dank u wel! Als u wilt, zullen we hem delen.’

Ze kende hem dus, en hij kende haar, maar waar en hoe waren ze elkaar tegengekomen? Hij legde de kwestie terzijde om later op te lossen, trok haar mee naar een beschutter gelegen hoek en vroeg haar te wachten tot hij zijn kruier had gevonden.